

law/zhorstkij-zakonoproekt-yak-u-radi-hochut-zbilshiti-shtrafi-za-porushennya-pdr.htm.

4. З водіїв необхідно зняти відповідальність за ДТП з пішоходами-порушниками. URL: <https://gazeta.ua/blog/51691/z-vodiyiv-neobhidno-znyati-vidpovidalnist-za-dtp-z-pishohodamiporushnikami>.

5. Максюк Н. Найнебезпечніші ділянки на київських дорогах: мапа концентрації смертельних ДТП. URL: <https://bzh.life/ua/gorod/samye-opasnye-uchastki-na-kievskih-dorogah-karta-konczentraczii-smertelnyh-dtp>.

6. Стопчикки безпеки: переходи в Україні будуватимуть по-новому. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/stovpchyky-bezpeky-perekhody-v-ukraini-buduvatymut-ro-novomu>.

7. Україні планують встановити 600 камер фото- та відеофіксації. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3175549-v-ukraini-planuut-vstanoviti-600-kamer-foto-ta-videofiksacii.html>.

Пилипенко Євгенія Олексіївна

старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності Криворізького навчально-наукового інституту Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ, ЯКІ КЕРУЮТЬ ГУЖОВИМ ТРАНСПОРТОМ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Відповідно до чинного законодавства України у сфері безпеки дорожнього руху на осіб, які керують гужовим транспортом, покладаються певні права та обов'язки. Зокрема, обов'язки осіб, які керують гужовим транспортом, закріплені Законом України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-ХІІ, згідно зі ст. 19 якого зазначені вище особи зобов'язані: не залишати тварин на проїзній частині без догляду; візки (сани) повинні бути обладнані світловідбивними пристроями, а в темний час доби – і ліхтарями [1].

Також основні вимоги до осіб, які керують гужовим транспортом, закріплені розділом № 7 Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306. Це такі вимоги: 1) керувати гужовим транспортом дозволяється особам, не молодшим 14-річного віку; 2) гужовий віз (сани) повинен бути обладнаний світлоповертачами: спереду білого кольору, ззаду – червоного; 3) для руху в темну пору доби та в умовах недостатньої видимості на гужовому транспорті необхідно увімкнути ліхтарі: спереду – білого кольору, ззаду – червоного кольору, що встановлюються з лівого боку воза (саней); 4) у разі виїзду на дорогу з прилеглої території або з другорядної дороги в місцях з обмеженою оглядовістю водій воза (саней) повинен вести тварину за вуздечку, повід;

5) перевозити людей гужовим транспортом дозволяється за наявності умов, які б виключали можливість перебування пасажирів за боковими та заднім габаритами транспортного засобу; 6) особам, що керують гужовим транспортом, забороняється: а) рухатися по автомобільних дорогах державного значення (за можливості рухатися автомобільними дорогами місцевого значення); б) використовувати вози, не обладнані світлоповертачами, без ліхтарів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості; в) залишати на смузі відведення дороги тварин без нагляду та випасати їх; 7) особи, які керують гужовим транспортом, зобов'язані виконувати вимоги інших пунктів Правил дорожнього руху, що стосуються водіїв і пішоходів та не суперечать вимогам розділу № 7 [2].

Крім цього, певні вимоги до переїздів та перевезень гужовим транспортом викладені у Правилах охорони праці у сільськогосподарському виробництві, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 29 серпня 2018 року № 1240, відповідно до яких: 1) запрягати коней дозволяється лише у справний гужовий транспорт. Гужовий транспорт, який використовується в гірській місцевості, має бути забезпечений додатковим гальмовим пристроєм; 2) керувати гужовим транспортом та переганяти тварин по дорозі дозволяється працівникам, які досягли 14-річного віку; 3) працівники, які керують гужовим транспортом, повинні мати знання щодо роботи в складних умовах, знати транспортні маршрути, можливість об'їзду небезпечних зон, виконувати інші вимоги, що стосуються водіїв і пішоходів; 4) гужовий транспорт має бути обладнаний сидіннями, розміщеними таким чином, щоб кінь не міг дістати їздового задньою ногою; 5) не дозволяється: використовувати гужовий транспорт без гальмівних пристроїв, без ліхтарів у темний час доби та за умов недостатньої видимості; залишати на смузі відведення дороги тварин без нагляду; переїжджати через залізничні колії та дороги з покращеним покриттям поза спеціально відведеними місцями; переміщення автомагістралями і дорогами для автомобілів, якщо поруч є інші дороги; виконувати інші дії, що суперечать вимогам Правил дорожнього руху; 6) під час завантажування і розвантажування гужового транспорту коней потрібно прив'язувати; 7) коні, зайняті на транспортних роботах, мають бути підковані. До роботи слід допускати здорових коней із хорошим зором; 8) спускаючись зі схилу, не можна сідати в гужовий транспорт, підтримувати або підпирати його руками, намотувати віжки на руку, тулуб; 9) під час використання гужового транспорту в темний час доби або за умов недостатньої видимості вози (сани) мають бути облаштовані світловідбивачами відповідно до вимог Правил дорожнього руху; 10) не дозволяється залишати тварин, запряжених у сільськогосподарське знаряддя, неприв'язаними без їздових навіть у разі нетривалої зупинки [3].

Незважаючи на те, що зазначеними вище нормативно-правовими актами у сфері безпеки дорожнього руху закріплюються вимоги до осіб, які керують гужовим транспортом, водночас жодним чином не надається тлумачення самого поняття «гужовий транспорт».

Щодо розуміння поняття «гузовий транспорт» в інтернет-мережі є таке пояснення: *«гузовий транспорт – вид дорожнього (безрейкового) транспорту, як вантажного, так і пасажирського, в якому транспортні засоби (вози) приводяться до руху тваринами (курсив мій. – Є. П.)*. Як тяглові тварини використовуються коні, воли, буйволи, віслюки, мули, олені та ін. Назва пов'язана зі словом «гуж» – ремінь для з'єднання хомута з голоблями; існує також прислівник «гужем», тобто «гузовим транспортом» [4].

Ураховуючи правовий статус осіб, які керують гузовим транспортом, та вимоги, що висуваються законодавцем до таких осіб, вважаємо, що термін «гузовий транспорт» варто визначити як вид дорожнього (безрейкового) транспорту, як вантажного, так і пасажирського, в якому транспортні засоби (вози, сани) приводяться до руху тваринами.

З огляду на факт, що тлумачення поняття «гузовий транспорт» має істотне значення для розуміння сутності цього виду транспорту та вимог, що висуваються Законом України «Про дорожній рух» та Правилами дорожнього руху стосовно правового статусу осіб, які ним керують, на наш погляд, п. 1.10. Правил дорожнього руху слід доповнити визначенням поняття «гузовий транспорт» у такій редакції:

«гузовий транспорт – вид дорожнього (безрейкового) транспорту, як вантажного, так і пасажирського, в якому транспортні засоби (вози, сани) приводяться до руху тваринами» (курсив мій. – Є. П.).

За порушення правил дорожнього руху особами, які керують гузовим транспортом, Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) передбачена відповідальність за статтею 127.

Отже, відповідальність за порушення правил дорожнього руху з боку осіб, які керують гузовим транспортом, закріплюється ч. 2 ст. 127 КУпАП. Якщо ж зазначені особи порушили правила дорожнього руху, перебуваючи у стані сп'яніння, то такі їх дії будуть кваліфікуватися за ч. 3 ст. 127 КУпАП.

У разі, якщо порушення правил дорожнього руху особами, що керують гузовим транспортом, призведуть до створення аварійної обстановки, то такі дії кваліфікуватимуться за ч. 4 ст. 127 КУпАП [5].

Однак, якщо порушення правил дорожнього руху з боку осіб, які керують гузовим транспортом, призведуть до шкідливих наслідків, а саме спричинять пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, то яку саме відповідальність мають нести такі особи?

Відповідно до глави 10 «Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку» КУпАП, порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, тягне за собою адміністративну відповідальність за ст. 124 [5]. Проте в диспозиції цієї статті зазначено, що дане адміністративне правопорушення визнаватиметься таким лише у разі його вчинення тільки учасниками дорожнього руху.

Згідно з положенням розділу 1 Правил дорожнього руху, учасником дорожнього руху визнається особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин, велосипедист, а також особа, яка рухається в кріслі колісному [2].

Таким чином, законодавчо закріплене чинним законодавством України у сфері безпеки дорожнього руху визначення учасника дорожнього руху не включає особу, яка керує гужовим транспортом, а тому така особа не може визнаватися учасником дорожнього руху. У зв'язку з цим виникає доречне запитання: чи може бути притягнута особа, яка керує гужовим транспортом, до адміністративної відповідальності за ст. 124 КУпАП у разі порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна? На сьогодні – ні. Усупереч тому, що особа скоїла правопорушення, яке за своїми об'єктивними ознаками підпадає під правопорушення, за вчинення якого передбачена відповідальність за ст. 124 КУпАП, нести за це відповідальність вона не може, адже суб'єктом такого правопорушення може бути тільки учасник дорожнього руху. А як уже зазначалося раніше, особа, яка керує гужовим транспортом, не відноситься законодавцем до категорії поняття «учасник дорожнього руху».

Така ситуація дійсно свідчить про наявні проблеми щодо притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які керують гужовим транспортом, зокрема у разі вчинення ними дорожньо-транспортних пригод, оскільки «ніхто не може бути підданий заходу впливу в зв'язку з адміністративним правопорушенням інакше як на підставах і в порядку, встановлених законом» (ст. 7 КУпАП) [5]. І якщо в законі зазначений суб'єктом правопорушення «учасник дорожнього руху», то ним має бути тільки учасник дорожнього руху, навіть за умови, що дії певної особи повністю охоплюються об'єктивною стороною складу правопорушення.

Наявність зазначених вище прогалин у законодавстві України у сфері безпеки дорожнього руху безумовно потребує розгляду та вирішення саме на законодавчому рівні. Один із шляхів розв'язання цієї проблеми ми вбачаємо у доповненні визначення поняття «учасник дорожнього руху», яке міститься у п. 1.10. Правил дорожнього руху та ст. 14 Закону України «Про дорожній рух», особою, яка керує гужовим транспортом. На нашу думку, редакція поняття «учасник дорожнього руху» повинна бути такою:

«учасник дорожнього руху – особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин, *особа, яка керує гужовим транспортом*, велосипедист, а також особа, яка рухається в кріслі колісному» (курсив мій. – Є. П.).

Охоплення особи, яка керує гужовим транспортом, поняттям «учасник дорожнього руху» позбавить у подальшому певних конфліктних та дискусійних питань щодо притягнення таких осіб до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна.

Список використаних джерел:

1. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-XII (зі змінами від 16.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#n16> (дата звернення: 02.05.2021).
2. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306. (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#n308> (дата звернення: 02.05.2021).
3. Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві : наказ Міністерства соціальної політики України від 29.08.2018 р. № 1240. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-18#Text> (дата звернення: 02.05.2021).
4. Гужовий транспорт: визначення. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 02.05.2021).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 02.05.2021).

Погребняк Іван Миколайович

студент групи 301-пБА Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Гасенко Ліна Володимирівна

доцент кафедри автомобільних доріг, геодезії, землеустрою та сільських будівель Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидат технічних наук (науковий керівник)

НЕОБХІДНІСТЬ ЗНИЖЕННЯ ШВИДКОСТІ РУХУ ТРАНСПОРТНОГО ПОТОКУ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ

У всьому світі кількість смертей внаслідок дорожньо-транспортних пригод продовжує неухильно зростати, досягнувши 1,35 мільйона у 2016 році [1].

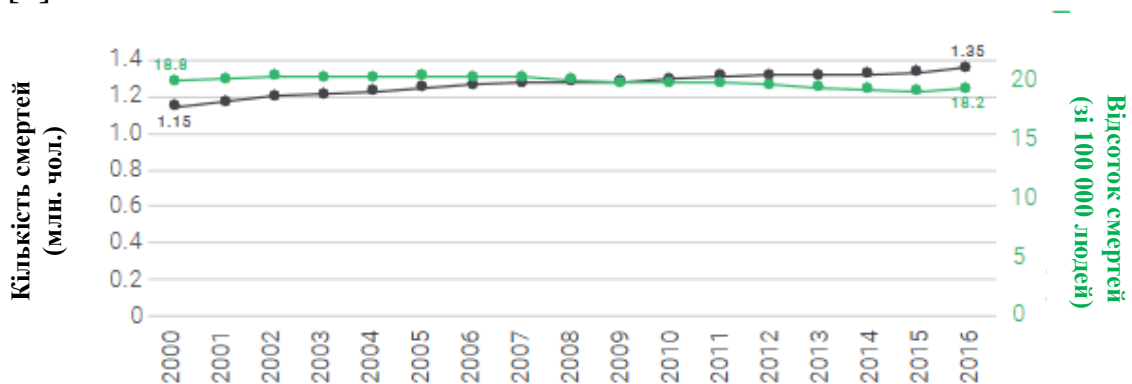

Рис. 1. Кількість і відсоток смертей від дорожньо-транспортних пригод на 100 000 населення у 2000 – 2016 роках